

တာ်ဆါရၤလီးအသးတဖဉ်ဇုးအိုဉ်ထီဉ် သးအတာ်ဆီဉ်သန်း သဲ့ဝဲလီး

ခိဉ်ရိဉ်နဉ်တ်၊ ဆါယ်၊ (COVID-19) ရီးလီးအသင်္ဂါမုဂ်ဂ်ပၤအံးဘဉ်သံ့ဉ်သံ့ဉ်ကဲထိဉ်ဝဲ သးအတ်၊ဆီဉ်သနံး လာပှာက မျာ်အင်္ဂါသံ့ဝန္ဉ်လီး တာ်ပျံးတာ်ဖူးဇီးတာ်ဘဉ်ယိဉ်ဘဉ်ဘိုခီဖြတာ်ဆါအံးအယိကဲထီဉ်ဝဲတာ်ကို၊ တာ်ဂ်ဂီးဖူးဇိဉ်လာပှားဇိဉ် တုာ်ခိဉ်ပွဲားဇီးဖိုဒံဖိသဉ်တမဉ်အပူးနှဉ်လီး ယုထံဉ်နှာ်ကျဲလာနာ ဇီးနဟံဉ်ဖိယီဖိန်သီးကမာ၏လီး နသးအတာ်ဆီဉ်သနံးအတာ်တူ၊ ဘဉ်နှဉ်တက္၊ ဖဲတာ်ဆူးတာ်ဆါအယာ်ဘဉ်ကူဘဉ်က်တာ်အခါပှာလာခီဖြိုဘဉ်ဝဲသးအတာ်ဆီဉ်သနံးဇ်အဖီ လာအံးအသီးသူဝဲလီး –

- ပျုံတာ် ငီး ဘဉ်ယိဉ်တာ်လၢနနီါကစါ ငီး ပုၤလၢနအဲဉ်တဖဉ် အတာ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့အဂ်ီါ
- တာ်ဆီတလဲအိုဉ်ထီဉ်လ၊ နတာ်မံတာ်ဂဲၤ မ့တမ့ာ် တာ်အီဉ်တာ်အီအပူး
- မံတနှုံ မဲ့တမ့် သႏစားဆာလာတာ်တမံးမံးအပူးတနှုံ
- နတၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢအနးသ္5်တဖဉ်ဟဲနးထီ5်
- နသးအတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့တၢ်အိဉ်သးဟဲနးထီဉ်
- အိသံး, မိဉ်ထူ, မဲ့တမှါ တါမူးတါဘိုးအဂူးအဂူးတပ်ခုအါထီဉ်တဖဉ်နှဉ်လီး.

ပုၤကိုးဂၤဖွဲးကွာ်ဆၢဉ်မဲဉ်တာ်အိုဉ်သးလီးဆီဝဲဖဉ်နှဉ်လီး

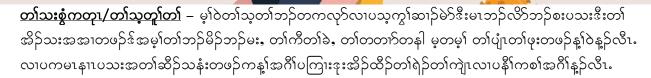
- ပုၤသးပုၢိဳင္မႈပုၤလာအတာဆါလာအနားတဖဉ်အိုဉ်ဟိစၢၤ, ပုၤတဖဉ်အံၤဘဉ်ဝဲခိုဉ်ရိဉ်နဉ်ဘါရး(စ) တာ်ဆါညီဝဲ
- ဖိုဒံဖိသဉ် ဒီး ပုၤလိဉ်ဘိသ္ဉ်တဖဉ်
- ပုၤလာအမာစားပုံးဘဉ်ခိဉ်ရှိဉ်နဉ်တာ်ဆါ, ဇ်အမ့ာ်ကသံဉ်သရဉ်, ဆူဉ်ချ့ပုံးမာတာ်ဖိ, ဇီးပုံးတိစားမာစားတာ်ဖိ ဂ့ာ်ဂီးအူတာ်အိဉ်သးအိဉ်ထီဉ်အခါတဖဉ်
- ပုၤလၢအအိခ်ိန်းသးတစ်အိခ်ဆူခ်အိခ်ချဲ့အတစ်္ဂာကီတဖခ်္ခ, ပခ်ယုခ်နီးပုၤသူတစ်မူးတစ်ဘိုးတဖခ်နေ့ခ်လီး.

သူ့ဉ်ညါ နသးအတါဆီဉ်သနံးအပနီဉ်တဖဉ်

ခိဉ်ရိဉ်နဉ်တာ်ဆါ (COVID-19) မှာ်တာ်ဆါလာအဘဉ်ကူဘဉ်က်တာ်သံ့ခီဖျိပှာတဂၤဘဉ်တဂာအယိ, တာ်ဆါအံးမာဆူး မာဆါ တာ်သံ့နီးမာသံတာ်သံ့အပတီးအိဉ်ထဲလဲဉ်နှဉ်ပတသံ့ဉ်ညါဝဲအယိုနာအိုင်ထီဉ်ဝဲတာ်ဘဉ်ယိဉ်ဘဉ်ဘိုတာ်ပျုံးတာ်ဖုံး လာပှာကိုးဂၤနဲးအ ပူးနှဉ်လီး. လာတာ်အိုဉ်သးအါမ်းအဖိခိဉ်, ပကလဲးခီဖျိဘဉ်ဝဲတာ်သးဟားဂ်ီး, နီးသားအတာ်ဆိုဉ်သနံးနှင့်လီး. လာတာနှဉ်အယိ, အရုနိဉ်ဝဲလာပကနာ်ပာစ်သားအတာ်ဆိုဉ်သနံးအကလုာ်တဖဉ် နိသိုးနီးပကသံ့ဉ်ညါလီး ကာ့ပနီးကစားနော်ဝဲ နီး ပှာအဂုဏဂေးအတာ်အိုဉ်သားတဖဉ်နှဉ်လီး.

<u>တာ်သးဟးဂ်ိဳ</u> – သးအတာ်ဆိုဉ်သနံး တကလုာ်အံးပမာ့်လဲးခ်ီဖြိုဘဉ်အီးပကတူ်ဘဉ်လ၊ပသးလီးဘုံးဒိုဉ်ဒိဉ်ကလာ်, ပထံဉ်တာ်ထဲလ၊အအ၊တကပၤ, ဒီးပတူ်ဘဉ်လ၊ပမၤတာ်နာ်သက္ခအဘျူးအဖိုဉ်တအိဉ်လ၊ၤဘဉ်န့ဉ်လီး

တာ်သူဉ်လီးဘုံးသးလီးတီး – သးအတာ်ဆီဉ်သနံးတကလုဉ်အံးဟဲခ်ီဖြိုအသးလာတာ်ဆီဉ်သနံးပနီးခြိ မဲ့တမ့်ာ ပသး ယဉ်ဝဲထာဝဲအယိပသးလီးဘုံးလီးတီးဇီးပတာ်သူဉ်အိဉ်သးအိဉ်ပှာအဂူးအဂၤ မဲ့တမ့်ာ ပတာ်ဇိသူဉ်ဇိသးလာပှာဂၤအဖီ ခိဉ်စုးလီးကွံ့ဉ်ဝဲန့ဉ်လီး

တာ်မာ၏လီးကွဲဉ် သးအတာ်ဆီဉ်သန်း အတာ်ရဲဉ်တာ်ကျဲ့၊

ာ. သံကျွာ်လီးကဲ့းပသး	• ယ သးအတၢ်ဆီဉ်သနံး အပနီဉ်တဖဉ်မ့၊်မနုၤလဲဉ်.
	• ခဲအံးလၢယကက္ဂါထွဲလီးက္နားယသးဂ်ီးကိုးနားစီးယမာမနားလဲဉ်
	• လၢယကမၤဂ္ၢထီဉ်က္၊ယတၢ်က္ဂၢ်ထွဲလီးက္၊ယသးအဂ်ီၢ်က်ိးနွံ့ဖဲးယမၢမန္၊လဲဉ်ႉ
	• ယသးအတၢ်ဆီဉ်သနံး အံးဖဲအဟဲထိဉ်ယၤနးနးအခါ, ယမၤမန္ၤတဖဉ်လဲဉ်.
၂. ရဲဉ်ကျုံးတၢ်လၢ	• ယကဘဉ်မၤအါထီဉ်မနုၤတဖဉ်လၢယတၢ်ကွၢ်ထွဲလီးက္ၤယသးလၢယမၤညီနုၢ်အီးနှဉ်လဲဉ်.
ခါဆူညါအဂ်ီၢ	• ယတါရဲဉ်တါကျဲၤအသီအံၤယမၤအီၤကန္နါအဂ်ီါယကဟံးန္နါတာ်ဆၢကတီါဒ်လဲဉ်
	• တာ်လာယမာအီးသဲ့ဉ်တဖဉ်ကယဘဉ်ခံကွာ်စီးကွာ်ကဲ့းအီးပြဲးဘျီလဲဉ်.
	• လၢယကဆီတလဲယတၢ်အို် သူးအံုးတၢ်လၢယကဘဉ်ကွာ်ဆၤဉ်မ်ာ်အီးတဖဉ်ကမ္နာ်မနူးလဲှဉ်
	• တာ်ဆီတလဲတဖဉ်လၢယဒူးအိုဉ်ထီဉ်အံုးမူးစားယူသဲ့ထဲလဲဉ်န့ဉ်ယကသဲ့ဉ်ညါအီးဒ်လ်ဉ်.
၃. ဃုထံဉ်နှါတာမြာစျာ	• ယကဘဉ်ဃုထံဉ်ပှၤလၢအမၤစၢၤယၤသ့လၢယတၢ်ရဲဉ်တာ်ကျဲုးအံုးအဂ်ီၢိဖဲလဲဉ်
	• ယကြားတဲသက်းတာ်ဖီးအဝဲသ့ဉ်ပုံးဘျီလဲဉ်.
	• ဖဲယလိဉ်ဘဉ်တၢ်မၤစၢၤအခါ, တာ်ဆီဉ်ထွဲမၤစၢၤမန္ၤတဖဉ်အိဉ်ဝဲလၢယဂ်ီၢလဲဉ်.

သးအတၢ်ဆီဉ်သနံးအက္•်ၢပနီဉ်တဖဉ်

နှိုခ်က္နါဂ်ီၤ

တ်ာဆါအပနီဉ်လၢလာ်သံ့ဉ်တဖဉ်အံးဖဲနမ့်ာ်တူ်ဘဉ်အီး အခါနကြားဃုထံဉ်ဆူဉ်ချဲ့တာမၤစာၤတဘျီဃီလီး

- သးနါၦၢဴဆါ
- ကသါထိဉ်ကသါလီၤကီခဲဝဲဒဉ်
- နီးခ်ိဆါထီဉ်နးနးကလ်ၵ်
- တာ်ထီဉ်အတာ်ဆါအပနီဉ်တဖဉ်
- တၢ်တကံပဝံတမှာ်တလၤ
- သးကလ်ာ/ဘိုး
- ခိဉ်မူးနာ်မူး
- ကပၢၤထီဉ်အါအါကလဲဉ်
- သးသူသးလၢထံအါတလၢ
- ခိဉ်သဉ်ဃံဆါ
- မဲာ်ချံထံဉ်တာ်တဆုံလၢၤ
- ခဉ်အ့ဉ်တံါ်
- တာ်တကံပဝံဒီးနှီာခ်ိဆါလာတသံ့ဉ်ညါအဂ်ာအကျိ ၤတဖဉ်နှ့ဉ်လီၤ

လၢသးတကပၤ

တာ်ဆါအက္ခုံပနီဉ်လာလာသဲ့ဉ်တဖဉ်အံးပှာမာတာဖြဲတဂၤ လာ်လာ်မာ့်လဲးခ်ီဖျိဘဉ်ဝန့ဉ်အဝဲသဲ့ဉ်သးပံ့းနှီဉ်ကွက်ထွဲလီး ကဲ့းအနီးကစါစဉ်ဝဲ မဲ့တမာ့် ပှာအဂူးအဂၤအတာပြူးဖျဲး သဲ့ဝဲစဉ်နှဉ်လီး. တဘျီတခ်ီဉ်, တာ်ဆါအ ပနီဉ်တဖဉ်အံး ဘဉ်ပှာတနားဘဉ်ဇီး လီးမာ်ကွဲက်ဝဲချ့သင်းနှဉ်လီး. ဘဉ် ဆဉ်, တာ်အပနီဉ်တဖဉ် အံးမာ့်ကဲထိဉ်အသားတလီးလီး ဇီးမာ့်မာတာာ်ဝက်းနုံးစားပတာ်ဟူးတာဂ်ာနေ့ဉ်ပကြားထံဉ် လိာ်ပသားဇီးကသံဉ်သရဉ်နှဉ်လီး.

- ခိဉ်နူဉ်သဘံဉ်သဘုဉ်
- သႏဖံဝုၢဖံဝီး
- မိ႒သပူးအါတလၢ မဲ့တမ့်၊ မံစိုးမံခဲ့အါ
- သးစၢန်ာသာတရ်တန့်္ပဏါအါဘဉ်
- ဃ့ဉ်လီးတၢ်ဂ္ဂၢ်ကီတသုံ့အါလ္၊း
- အိဉ်ဒီးတာ်ဂ့ာ်ကီလာကသံ့ဉ်ညါတာ်တမံးမံး မှတမှာ် ပူးတဂၤဂၤလာအသံ့ဉ်ညါညီနှစ်
- သးပ္ၤနီဉ်တၢ်ဆူဉ်ထီဉ်
- မံမိါတ်မံမီါလၢအအာအသီတဖဉ်နှဉ်လီး.

တၢ်သက်ပဝး

ခီဖျိလ၊ထံဉ်ဘဉ်ဝဲတၢ်ကဲထီဉ်သးဆှုဉ်မဲဉ်ကဲးမဲဉ်အယိ ပှး တဂၤလၢ်လၢ်အတၢ်သကဲဉ်ပဝးအတၢ်လဲလိဉ်သးအပနီဉ် တဖဉ်အိဉ်ဖျါထီဉ်ဝဲသ့လီၤ

- သူဉ်^{စ္စ}ဉ်သးဖြိုးတၢ်ဴအါထီဉ်
- သးလၢအအဲ့ ခ်ိန်းဟု ခိုအၿခို
- သးအတၢ်တူ်ဘဉ်နးနးကလ်ာ်ဟဲအိဉ်ဖျါထီဉ်
- အီဉ်တ်တဘဲဘဉ်တစ်ါတလီ၊ မဲ့တမ့်၊ အီဉ်တ်ဘဲအါထီဉ်တစ်ါတလီ၊
- အီသံးအါတလၢ
- တာ်ဆီတလဲအိုခ်ထီခ်လာသွံ့ခ်ထားတာရဲလိုအကဲ့ စေဂိုးတဖဉ်နှုခ်လီး.

သးအတါတူ်ဘဉ်

သးအတါတူ်၊ ဘဉ်လ၊ အဆူဉ်တဖဉ်ကဲ ထီဉ်ညီနု ်အသးလ၊ ပပူးဖဲပဘဉ်ကွ ်ဆ၊ဉ်မဲာ် နီးတ ်အို ဉ်သးလ၊ အဆူဉ်မဲာ်ကဲ ေ မဲာ် မဲ့တမ့် လ၊ အလီးဆီဝဲ အခါလီး တါတူ်၊ ဘဉ်ခ်ီဉ်ဘဉ် တဖဉ်အံးမု ်မးတိာ်တာ်ဝဲပတ်၊ ဟူးတာ်ဂဲးလ၊ ကိုးနုံးနဲးပ တာ်အိုခ်မူအပူး လ၊စုးကိုာ်နွှံအတိာ်ပူးနှဉ်ပကြားထံဉ်လိာ် သးဒီးကသံဉ်သရဉ်နှဉ်လီး သးအ တာ်တူ်ဘဉ်အက္ခာ်ပ နှီဉ်တဖဉ်မှာ်ဝဲဒ်လာလာ်အသိုးလီး

- သူဉ်ကို်သးဂီးတါ မဲ့တမ့်၊ ပျုံးတါ်ဒိဉ်ဒိဉ်ကလ်ဉ် (တညီနှုံမၽာသး)
- ထံဉ်လီးအသးလၢအမၤကမဉ်တာ်/တူာ်ဘဉ်လၢ အမၤတာ်တကဲထိဉ်လိဉ်ထိဉ်
- သးလၢအအဲဉ်ဒီးသမၢက္ပံဉ်တါ
- တၢ်သူဉ်တမှာ်သးတမှာ်
- တာ်ပျံုးတာ်ဖုး
- အိုန်ဂၢၢိတကဲ
- ပၢၤအသးတါတူါဘဉ်တန့ါလၢၤ
- တာ်သူဉ်ဟးဂီးသးဟးဂီး
- သးသဘံဉ်သဘှဉ်
- ဟိဒ္နာ်ဟ်ကမၢ်ပုၢဂၢမဲ့တမှာ်အနီးကစာန္နာ်လီး.

တါပၢဆုၢလီးက္၊ သးအတါဆီဉ်သနံး

အရု[®]ဉ်ဝဲလၢနကသ့ဉ်ညါလီးက္၊ နသးအတာ်ဆီဉ်သနံး လာအအိဉ်လၢနပူးနှဉ်လီး. လၢနကပၢဆှာလီးက္၊နသးအ တာ်ဆီဉ်သနံးကန့ၢ်ဝဲအင်္ဂါ, တာ်ဟ္ဉ်ကူဉ်လၢလာ်သ့ဉ်တဖဉ်အံးနမၤအီးသ့ဝဲန့ဉ်လီး.

တဲသက်ိဳးတာဖြီးနတံၤသက်ိဳးတဖဉ် ဘဉ်ဃးဇီးတာဆိုဉ်သနံးနာလာတနားအပူး, လာတာဖြံးတာမာအပူး, ဇီးနတာကြိုတာဂြီး လာအအိဉ်ဇီးနာလဖဉ်

ဆိကမိဉ်တာ်လာအရု နိဉ်ဝဲ လာအမှာ်တဂၤဇီးတဂၤတာ်ဂ့ာ်ကီတဖဉ်, ဇီးဆိကမိဉ်တာ်လာအဂ္ဂၤတကပၤတက္နာ်. ဃုထံဉ် နှာ်စားတာကဲထိဉ်အသးလာအဂ္ဂၤတဖဉ်လာတာမာအပူး မှတမှာ် လာဇီတနံးအတိာ်ပူးတက္နာ်.

ယုထံဉ်နှုံတါမ ေစား လ ၊ အအိဉ်ဝဲတဖဉ် စဲဆူဉ်ချ့တါ အီးထွဲကွာ်ထွဲ အတဝ၊ အပူးတက္နာ ေဝးကျိုးဝဲး ဒဲ့ အိဉ်ဝဲ အစြဲလ ၊ အ ဟုဉ်ကူဉ် ဒီးတဲဘဉ်နား ဘဉ်ယး ဒီးတာ်တိစား မ ၊ စား အလို၊ တဖဉ်လ၊ အမ ၊ စား နား သဲ့ လ ၊ နကမ ၊ ဘျိုကွဲ ၁၀ နတာ်သး ဟး ဂ်ီး , တာ်တမှာ်တလ ၊ ဒီးတာ် ဂုံကို အဂၤတဖဉ်နှုံ သိုး . နတာ်ကို၊ တစ်ခုနှစ်၊ တဲသကိုးအီး ဒီးပူးတဂၤဂၤကမ ၊ စားလိုးဝဲ နတာ် ဘဉ်ယိဉ်ဘဉ်ဘိုနှုံ ၁၀ လီး .

တာ်ကွာ်ထွဲလီးက္၊ ပနီးကစား ကမၤစားနာလာနကအို ခ်ုပြာဂ်းပြာခါဒီသိုးနမၤစားပျာအဂူးအဂၤကသဲ့ဝဲအဂ်ိုန္ခခ်လီး. အိုခို တာ်အီခ်လာအနာ့်က်နာ့်ဘါ, မာနီးခြိတ်၊ဟူးတာ်ဂဲး, ဇီးမံနာ့်ဘျဲဘျဲမာ့်ဝဲကျဲလာနက္ပါထွဲလီးကာ့၊ နသးနှခ်လီး. တာ်ကွာ်ထွဲ လီးကာ့၊ နသးမာ့်စာ့်ကီး တာ်အားထွဲကျွာ်ထွဲဟံခ်ဖိယီဖိ, ဇ်အမာ့်နဖိတဖခ်င်္ဒီးပူးအဂူးအဂၤနှခ်လီး. မာလီးတာ်လာနမၤစား ဆိုလီးကာ့၊ နသးဇာခန်တချူးလာနမၤစားပုံးအဂူးအဂၤဇ်ဘခ်အခါတက္။.

ဆဲးကျီးဆဲးကျာလိာသး နီး နမိါပါသးပှါ နီး ဟံဉ်ဖိဃီဖိအဂူးအဂၤလာနလဲးဟးအိဉ်သကိးညီနုံအဝဲသ္ဉ်နု့ဉ်တက္၊ ဆဲး ကျိုးအဝဲသ္ဉ်ခ်ီဖြိုလီတဲစိ, ထံဉ်လိဉ်တဲသကိုးတါခ်ီဖြိုအဲ့ထာဉ်နဲး, ကွဲးအိဉ်သကိုးလိဉ်သး, နီး ဆှာနုံအဝဲသ္ဉ်တါ ဖိတာလဲး သူ့ဉ်တဖဉ်တက္၊

မာ**ဝံးတာ်မာတသီ ထဲတခါမီးတက္**ာ် – တဘဉ်မာဝံးကရီတာ်တဂ္ ာ. သ္ဉါနီဉ်ထီဉ်လာတာ်ဆါရာလီးသးအဝံအံးပားမာ် ကွဲဉ်တချ့ညီညီဘဉ်, ဟ်အီးန်အမှာ်တာ်ယုံပြုတမံးအသီးတက္နာ်.

ဟံးနှုံတာ်အိြာဘုံးဆိကမိြာထံတာ် –လာတာ်ဆာကတိါတကတိါအပူး, အိြာဘုံးဒီးကသါထီဉ်ကသါလီးနှုံအီးကယီက ယီ, ဟံးနှုံတာ်ဆာကတိါကျွာ်ထံကျွာ်ဆးတာ်အဆံးကတာါကိုးမံးဇဲးလာအအိဉ်ဝးတရုံးနာ, အာဉ်လီးတာ်သူဉ်တမဉ်အံး လာနသးပူး, ဒီးကျွာ်ကဟ်ကျွာ်အီးတက္နာ် ဟားထီဉ်လာတာ်ချာ ဒီး အိဉ်ဘုံးအိဉ်သါတလီးလီးတက္နာ်.

တါဂ့ါတါကျိုးလ၊လံဉ်အံးအပူးဘဉ်တါဟုံးနှုံအီးလ၊,

Nebraska Department of Health and Human Services, *Guidance for Behavioral Health Workforce – COVID-19 Frequently Asked Questions* (May 1, 2020).

http://dhhs.ne.gov/Documents/COVID-19-Guidance-for-Behavioral-Health-Workforce-FAQ.pdf

Centers for Disease Control and Prevention, *Coronavirus Disease 2019 (COVID-19), Coping with Stress* (April 30, 2020)

https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/daily-life-coping/managing-stress-anxiety.html

Stress and Coping

Outbreaks can be stressful

The outbreak of coronavirus disease 2019 (COVID-19) may be stressful for people. Fear and anxiety about a disease can be overwhelming and cause strong emotions in adults and children. Find ways you and your family can reduce stress.

Stress during an infectious disease outbreak can include:

- Fear and worry about your own health and the health of your loved ones.
- Changes in sleep or eating patterns.
- Difficulty sleeping or concentrating.
- Worsening of chronic health problems.
- · Worsening of mental health conditions.
- Increased use of alcohol, tobacco, or other drugs.
- •

Everyone reacts differently to stressful situations

How you respond to the outbreak can depend on your background, the things that make you different from other people, and the community you live in.

People who may respond more strongly to the stress of a crisis include:

- Older people and people with chronic diseases who are at higher risk for severe illness from COVID-19.
- Children and teens.
- People who are helping with the response to COVID-19, like doctors, other health care providers, and first responders.
- People who have mental health conditions including problems with substance use.

Recognize Your Stress

The fact that COVID-19 is human-to-human transmissible, relatively unknown, and potentially fatal may intensify the feelings of personal danger. It is important to understand types of stress so that you can recognize them in yourself and in others.

Burnout describes a human response to chronic emotional and interpersonal stress at work signaled by exhaustion, cynicism, and work inefficacy.

Compassion fatigue is the resulting exhaustion from constant exposure to the same stressor leading to decreased compassion or empathy for others.

Resilience is the ability to adapt successfully in the face of trauma, adversity, tragedy or significant threat. Creating a stress resilience plan helps you fight against burnout and compassion fatigue.

Create a Stress Resilience Plan

1. Self-Assess	What are my early warning signs of excessive stress?
	What do I do currently on a daily basis for self-care?
	What do I do on a weekly basis to improve self-care?

	What do I do when my stress level is unusually high?
2. Plan for the	What can I add to my self-care routine?
Future	How will I make time for these new strategies?
	How often should I review what I am doing?
	What challenges do I expect to have with my plan for change?
	How will I know if my changes are helping?
3. Get Support	Who can I turn to for support with my plan?
	How often should I check in with them?
	What professional support is available for me if I need it?

Identifying Stress

Physical

If you experience the following symptoms, you should seek IMMEDIATE medical attention:

- Chest pain
- Difficulty breathing
- Severe pain
- Symptoms of shock

When the following symptoms become severe, we should seek medical attention.

- Fatigue
- Nausea/vomiting
- Dizziness
- Profuse sweating
- Thirst
- Headaches
- Visual difficulties
- · Clenching of jaw
- Nonspecific aches and pains

Cognitive

If these symptoms occur on the scene, workers may not be able to stay clearly focused to maintain their own safety or to help patients in distress. Sometimes, we may experience momentary cognitive symptoms; however, if symptoms are chronic or interfere with daily activities, we should seek medical attention. These symptoms include:

- Confusion
- Disorientation
- Heightened or lowered alertness
- Poor concentration
- Poor problem solving

- Difficulty identifying familiar objects or people
- Memory problems
- Nightmares

Behavioral

As a result of a traumatic incident, there can be changes in anyone's behavioral patterns.

- Intense anger
- Withdrawal
- Emotional outburst
- Temporary loss or increase of appetite
- Excessive alcohol consumption
- Inability to rest, pacing
- Change in sexual functioning

Emotional

Strong emotions are ordinary reactions to a traumatic or extraordinary situation. We should seek mental health support from a disaster mental health professional if distress continues for several weeks or if they interfere with daily activities. Emotional symptoms include:

- Anxiety or severe panic (rare)
- Guilt/sense of failure
- Denial
- Grief
- Fear
- Irritability
- Loss of emotional control
- Depression
- Feeling overwhelmed
- Blaming others or self

Managing Stress

Recognizing stress in yourself is important. Here are some things you can do for yourself to help you manage your stress:

Talk to your peers about the stresses of the day, jobs, and other worries you share.

Place an emphasis on validating one-another's concerns without focusing on the grim. Help point out positive elements of the shift or day for one another.

Seek help from support systems available in the healthcare environment. Many systems have point people or resources to help with burnout, fatigue and other concerns. Having conversations about your worries can help reduce anxiety. Check out the list of resources at the end of this document as well.

Self-care helps you stay strong in order to better help others. Self-care can be eating healthy, exercising and getting good sleep. Self-care may also include taking care of family, including children and others. Making sure you fill your own cup is just as important as pouring from it to serve others.

Stay in touch with older parents and family members you would normally visit. Connect by phone or video chat, write letters, or send supplies safely to their residence to maintain your connectedness.

Take things one day at a time - step back from the "sprint" mentality. Remember that this pandemic will not be solved quickly, treat it like a marathon.

Take mindful minutes. Slow breaths on the top of the hour, taking time to recognize all the small things around you, acknowledging them, and letting them go. Getting outside or stepping away from your workspace regularly.

(888)866-8660

Information adapted from;

Nebraska Department of Health and Human Services, *Guidance for Behavioral Health Workforce – COVID-19 Frequently Asked Questions* (May 1, 2020).

http://dhhs.ne.gov/Documents/COVID-19-Guidance-for-Behavioral-Health-Workforce-FAQ.pdf

Centers for Disease Control and Prevention, *Coronavirus Disease 2019 (COVID-19), Coping with Stress* (April 30, 2020)

https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/daily-life-coping/managing-stress-anxiety.html